

8.12.2022

VN/21414/2021

VN/21414/2021-OM-26

Valtiovarainministeriö

Oikeusministeriön lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi valtion viranomaisten vähimmäisaukiolosta

Valtiovarainministeriö on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa otsikkoasiassa. Oikeusministeriö on välittänyt lausuntopyynnön edelleen hallinnonalansa toimijoille mahdollista lausuntoa varten. Eräät hallinnonalan toimijat toimittivat huomionsa asetusluonnoksesta oikeusministeriölle. Huomiot on sisällytetty tähän lausuntoon.

Asetusta sovellettaisiin 1 §:n mukaan niihin valtion viranomaisiin, joilla on asiointia yksityisiä koskeissa hallintoasioissa. Yksityisellä ilmeisesti tarkoitetaan luonnollisia henkilöitä ja oikeushenkilöitä (hallinnon asiakkaat). Tätä olisi asianmukaista vielä pyrkiä selkeyttämään.

Etelä-Suomen sekä Länsi- ja Sisä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiirit totesivat, että on edelleen joltain osin epäselvää, mihin kaikkeen toimintaan lakia ja asetusta sovelletaan. Oikeusministeriön näkemyksen mukaan piirien hallintoa koskeva kysymys ratkeaa lain 5 a § 3 momentin perusteella. Sen mukaan viranomaisen ei tarvitse tarjota hallinnossa asioivalle mahdollisuutta asioida asiointipaikassa eikä osoittaa asiointipaikkoja, jos asiointia tällä tavoin ei ole tai se on vähäistä viranomaisten tehtävien luonteesta tai muusta perustellusta syystä johtuen. Tällaisesta tilanteesta on ilmeisesti kysymys juuri piirin hallinnon osalta, joka hoitaa pääasiassa piirin sisäistä hallintoa.

Oikeusministeriön näkemyksen mukaan oikeusapu- ja edunvalvontapiirien osalta asetusta tulee soveltamisalansa osalta selkeästi sovellettavaksi vain oikeusapuhakemusten käsittelyyn. Oikeusavun, talous- ja velkaneuvonnan sekä yleisen edunvalvonnan palvelut eivät muilta osin ole yksityisten hallintoasioiden hoitamista ja siksi ne eivät kuulu asetuksen soveltamisalaan. Niitä koskeviin palveluihin sovellettaisiin soveltuvin osin valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annettua lakia. Tarkempaa ohjausta aukioloajoista voitaneen antaa tulosoikeuksien avulla.

Oikeusministeriön ja piirien näkemyksen mukaan asetusluonnoksessa esitettiin tuntimääriin ei ole tarvetta esittää muutoksia. Piirit pitävät ehdotusta hyvänä, koska esimerkiksi pieniä toimipaikkoja ei olisi välttämätöntä pitää jatkuvasti auki, vaan aukiolo voidaan järjestää ajanvarauksella silloin kun se on perusteltua. Mikäli asetusta tulee toimintaan sovellettavaksi, koetaan sen antavat riittävän laajat mahdollisuudet järjestää asiakaspalvelu. Oikeusministeriön näkemyksen mukaan todennäköisenä vaikutuksena on, että viranomaisten aukioloajat yleisesti tulevat supistumaan nykyisestä samaan aikaan kun muiden palvelukanavien tarjonta lisääntyy.

Syyttäjälaitoksessa ei arvioida olevan asetuksessa tarkoitettua asiointia yksityisiä koskeissa hallintoasioissa, minkä vuoksi Syyttäjälaitos jäisi sääntelyn ulkopuolelle. Syyttäjälaitos on antanut lisäksi erikseen lausunnon.

Oikeusministeriö pitää tärkeänä lain sekä asetusluonnoksen 1 §:n rajausta, jossa todetaan, ettei asetusta sovelleta niihin viranomaisiin, joilla ei ole käyntiasiointia yksityisiä koskeissa hallintoasioissa. Oikeusministeriön hallinnonalalla on paljon pienempiä itsenäisiä toimijoita,

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Oikeusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 25
 00023 Valtioneuvosto

Eteläesplanadi 10
 Helsinki

0295 16001
 +358 295 16001

09 1606 7730
 +358 9 1606 7730

kirjaamo.om@gov.fi
 oikeusministerio.fi

esimerkiksi yhdenvertaisuusvaltuutettu ja lapsiasiavaltuutettu, sekä suurempia toimijoita, kuten Oikeusrekisterikeskus, joilla ei ole käyntiasiointia yksityisiä koskevissa hallintoasioissa. Oikeusrekisterikeskus on katsonut, että lain 5 a § antaa mahdollisuuden jatkaa nykyisin käytössä olevalla toimintatavalla, jossa asiointi tapahtuu joko sähköisen asiointipalvelun kautta, puhelimitse tai kirjallisesti sähköpostin tai kirjepostin välityksellä. Edelleen Oikeusrekisterikeskus tulee kehittämään sähköisiä asiointipalveluitaan, jotta hallinnon asiakkaalla tulee olemaan laajat ajasta ja paikasta riippumattomat palvelut käytössään.

osastopäällikkö

Johanna Suurpää

lainsäädäntöneuvos

Heini Färkkilä

Jakelu

VM Valtiovarainministeriö

VN/21414/2021-OM-26

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: